

«А.Байтұрсынов
атындағы Қостанай
өңірлік университеті»
КеАҚ

Бекітемін
Басқарма Төрағасы-
Ректор
_____ С.Куанышбаев
«__» _____ 2022 ж.

**«Көркем еңбек мұғалімінің кәсіби қызметі
жаңартылған білім беру мазмұны жағдайында»
жалпы орта білім беру ұйымдарында көркем еңбек мұғалімдерін оқыту үшін
МҰҒАЛІМДЕРДІҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ КУРСЫ
БАҒДАРЛАМАСЫ**

Қостанай, 2022

Бағдарлама авторлары:

Айсина с.т. меңгерушісі.өнер кафедрасы, педагогика магистрі;

Жусупова Д.Ж. өнер кафедрасының аға оқытушысы;

Ордашева М.Ж. өнер кафедрасының аға оқытушысы, педагогика магистрі;

Нарумова М.В. көркем еңбек мұғалімі, Қостанай қаласының физика-математика лицейінің сарапшы-мұғалімі.

Бағдарлама ескере отырып әзірленген:

- «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты», Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі № 2 бұйрығымен бекітілген;

- «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартты», Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген.

1. Жалпы ережелер

"Жаңартылған білім беру мазмұны жағдайындағы Көркем еңбек мұғалімінің кәсіби қызметі" педагогтардың біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) жалпы орта білім беру ұйымдарында көркем еңбек мұғалімдерін оқытуға арналған.

"Жаңартылған білім беру мазмұны жағдайындағы Көркем еңбек мұғалімінің кәсіби қызметі" курсының бағдарламасы педагогтерді Қазақстан Республикасының білім беруді дамытудың қазіргі кезеңіндегі Көркем еңбек мұғалімінің кәсіби қызметінің ерекшеліктерімен таныстыруды көздейді. Курс тиімді стратегияларды, инновациялық педагогикалық технологиялар мен оқыту әдістерін қолдана отырып, "көркем еңбек" пәнінің жаңартылған мазмұны бойынша білім беру процесін ұйымдастыру мәселелері бойынша Көркем еңбек мұғалімдерінің біліктілігін арттыруға бағытталған.

Бағдарлама көркемдік білім беру саласындағы заманауи білім беру технологияларын зерделеу және қолдану саласындағы Көркем еңбек мұғалімдерінің кәсіби құзыреттіліктерінің деңгейін арттыруға бағытталған.

Осы білім беру бағдарламасы талаптарды айқындайды:

- а) жалпы орта білім беру ұйымдарында көркем еңбек мұғалімдерін даярлау мазмұнына;
- б) көркем еңбек мұғалімдерінің кәсіби құзыреттілігін дамытуға;
- в) педагогтердің көркем еңбекті оқыту саласындағы білімдерін, іскерліктері мен дағдыларын игеру деңгейіне;
- г) көркемдік білім беру саласындағы оқу процесін жүзеге асыру әдістері мен нысандарына;
- д) біліктілікті арттыру курстары шеңберінде көркем еңбек мұғалімдерін қорытынды аттестаттауға.

2. Глоссарий

Абрис	бейнеленген фигураның сызықтық тіркесімдері, оның контурлары.
Акварель бояулары	жұқа пигменттерден жасалған су-желім. Акварельді құрғақ және шикі қағазға жазуға болады. Кейде акварель гуашь, температура, көмірмен бірге қолданылады.
Екпін	түспен, жарықпен, сызықпен және т.б. астын сызу әдісі. назар аудару керек кейбір бөлшектер, заттар.
Алла-прима	кескіндемедегі көркемдік әдіс, кескіндеме алдын-ала жазылмай жазылған кезде, бір сессияда.
Жарқырау	хиароскуро элементі. Заттың жарықтандырылған (жылтыр) бетіндегі ең жарқын жер. Көзқарастың өзгеруімен жарқырау объектінің пішініндегі орнын өзгертеді.

Әуе перспективасы	бақылаушы мен объект арасындағы жарық кеңістігінің ұлғаюына байланысты бақылаушының көзінен табиғаттың алыстауына қарай туындайтын заттардың түсінің, контурының және жарықтандыру дәрежесінің өзгеруі.
Гамма түсті	бұл жұмыста басым болатын және оның кескіндемелік шешімінің сипатын анықтайтын түстер.
Баспа	қатты материалда (ағаш, металл, линолеум және т.б.) орындалған көркем шығармалардың баспа бедерін алуға мүмкіндік беретін графика түрлерінің бірі. Гравюраның түрлері бар: баспа, баспа машинасы және кітап, дөңес және тереңдетілген. Дөңес гравюра: ағаш кесу (ағаш кесу), линолеум емес гравюра (линогравюра). Тереңдетілген гравюра-Болат кескіштермен, көбінесе мыспен орындалатын кескіш гравюра, арнайы лакпен жабылған тақтада жасалған көркем шығарманың ою – өрнегі.
Графика	жазықтықтағы кескінмен байланысты бейнелеу өнерінің бір түрі. Графика сурет пен әртүрлі баспа түрлерін біріктіреді.
Гризайль	орындау техникасы және бір бояумен щеткамен жасалған жұмыс (негізінен қара немесе қоңыр); сурет тональды қатынастар негізінде жасалады (әр түрлі дәрежедегі реңктер)– монохромды монохромды кескіндеме.
Динамизм (бейнелеу өнерінде)	қозғалыс, тыныштық жоқ. Мұнда бұл әрдайым қозғалыстың бейнесі емес-кеңістіктегі қозғалыс болып табылатын физикалық әрекет, сонымен қатар тірі адамдарда да, жансыз заттарда да бейненің ішкі динамикасы. Динамизмге композициялық шешім, формаларды түсіндіру және орындау тәсілі арқылы қол жеткізіледі.
Жанр	шығармаларды тақырып ұқсастығының белгілері бойынша біріктіретін ұғым. Бейнелеу өнерінде жанрлар ажыратылады: натюрморт, интерьер, пейзаж, портрет, сюжеттік сурет. Жанр күнделікті, тарихи, шайқас.
Кескіндеме	бейнелеу өнерінің негізгі түрлерінің бірі, ол қоршаған әлемнің алуан түрлілігін жеткізеді. Орындау техникасы бойынша кескіндеме майлы, темпера, фреска, балауыз, Мозаика, витраж, акварель, гуашь, пастель болып бөлінеді. Жанрлары бойынша станоктық, монументалды, сәндік, театрлық және сәндік, миниатюралық кескіндеме ажыратылады.

Зарисовка	неғұрлым маңызды жұмыс үшін немесе жаттығу ретінде материал жинау мақсатында негізінен шеберханадан тыс жерде жасалған өмірден алынған сурет. Техникалық құралдардағы ұқсас эскизден айырмашылығы, эскизді орындау өте егжей-тегжейлі болуы мүмкін.
Композиция	шығарманың құрылымы, оның мазмұнына сәйкес келетін бөліктерінің дәйектілігі, көркем образ жасаудың жолдары мен құралдарын іздеу, суретшінің ниетін ең жақсы жүзеге асыру. Композиция бойынша жұмыс бастапқы дизайннан, оның пластикалық көрінетін формалардағы жалпы "байланысынан" шығарманы аяқтауға дейін жүреді. Сонымен қатар, таңдалған тақырып негізінде суретші сюжетті дамытады. Композициялық құрылысқа кескінді кеңістікте немесе сурет жазықтығында дизайнға сәйкес мөлшерде, форматта және материалдарда орналастыру жатады. Бұған мыналар кіреді: композиция түйінінің ортасын нақтылау және оған шығарманың екінші бөліктерін бағындыру, оның жекелеген бөліктерін үйлесімді бірлікте біріктіру, кескіннің экспрессивтілігі мен пластикалық тұтастығына қол жеткізу үшін оларды топтастыру және бағыну. Сонымен қатар, суреттегі негізгі массалар мен силуэттердің қарама-қайшылықтары мен ритмді орналасуы ерекшеленеді. Шығарманың композициялық шешімінде бейнеленген көзқарасты таңдау үлкен маңызға ие. Жұмыс кезінде
Контражур	жарыққа қарсы тұрған және жалпақ силуэт дақтары ретінде қабылданатын затты немесе затты қабылдау құбылысы. Контраст-бұл оларды нығайтуға ықпал ететін кез-келген қарама-қарсы қасиеттерді салыстыру болып табылатын кең таралған көркемдік құрал. Түс пен тональды контраст ең маңызды. Түс контрасты әдетте бір-бірінен жеңілдік бойынша ерекшеленетін қосымша түстерді немесе түстерді сәйкестендіруден тұрады. Тональды контраст-жарық пен қараңғылықты салыстыру. Композициялық құрылыста контраст әдіс ретінде қызмет етеді, соның арқасында бастысы күшті ерекшеленеді және суреттердің сипаттамаларының үлкен экспрессивтілігі мен өткірлігіне қол жеткізіледі.
Жергілікті түс	бұл затты бояуға тән түс жарықтандырудың, Ауа ортасының, қоршаған заттардың және т.б. әсерінен үнемі өзгеріп отырады, кескіндемеде – іргелес түстерге негізгі үлкен қатынастарда, түс реңктерін егжей-тегжейлі көрсетпестен алынады.

Жағынды	негізінде қалдырылған бояумен щетканың ізі (кенеп, картон, қағаз және т.б.). Қылқаламмен кескіндеме техникасы өте алуан түрлі және суретшінің жеке мінез-құлқына және оның алдына қойған міндеттеріне, ол жұмыс істейтін материалдың ерекшеліктері мен қасиеттеріне байланысты. Материализм-заттың материалдық қасиеттерін оның тоналды және түсті қатынастарымен, хиароскуро сипатымен, жарқырауымен және рефлекстерімен беру.
Модельдеу	белгілі бір жарықтандыру жағдайында бейнеленген заттар мен фигуралардың пішінінің рельефін беру. Суретте модельдеу тонмен (хиароскуро) жүзеге асырылады, ал формалардың перспективалық өзгеруі де ескеріледі. Кескіндемеде пішін түспен модельденеді, өйткені мұнда тоналды және түсті жақтары бір-бірімен тығыз байланысты.
Монохромды	бір түсті.
Мотив	суретшінің сурет үшін таңдаған табиғат нысаны көбінесе пейзаж болып табылады. Мотив-кескіндеменің немесе этюдтің түсті және кескіндемелік-пластикалық шешімінің сәтін анықтайтын галстук, сәндік-қолданбалы өнерде бірнеше рет қайталануы мүмкін сәндік композицияның негізгі элементі болып табылады.
Набросок	жылдам сурет. Эскиздегі формаларды түсіндіру әдетте айтарлықтай жалпылаумен сипатталады, өйткені оның мақсаты тек табиғат туралы жалпы түсінік беру. Эскиз көбінесе тәуелсіз мағынаға ие, бірақ суретке дайындық эскиздері де болуы мүмкін.
Табиғат (бейнелеу өнерінде)	суретші оларды бейнелеу кезінде тікелей бақылайтын шындық объектілері (адам, заттар, ландшафт және т.б.). Табиғатты таңдауда және оны түсіндіруде суретшінің дүниетанымы, оның шығармашылық міндеті көрінеді. Тікелей табиғаттан эскиздер, эскиздер, эскиздер, көбінесе портрет, пейзаж, натюрморт жасалады.
Натюрморт	бір топқа композициялық түрде ұйымдастырылған заттар әлемін қоршаған адамды бейнелеуге арналған бейнелеу өнері жанры (негізінен станоктық кескіндеме). Жансыз заттардан басқа, натюрмортта табиғи байланыстардан оқшауланған және сол арқылы заттарға айналатын табиғат объектілері бейнеленуі мүмкін (үстелдегі балық, вазадағы гүлдер және т.б.).

Жуу	өте сұйық бояуды немесе тушьді қолданатын Акварель техникасы, бояуды ағартуды қабылдау немесе оны таза суға малынған щеткамен қағаздан алып тастау және суланған бояуды сіңіргіш қағазбен жинау.
Көлеңке	қоршаған ортаның әсерінен табиғаттың түсінің өзгеруі, жарық күші, қанықтылық, түс фоны бойынша бояулардағы шамалы айырмашылық, суықтан жылыға ауысқан кезде кез-келген түстің айырмашылығы және керісінше. Пейзаж-кез – келген рельефтің көрінісі, бейнесі; кескіндемеде, графикада – жанр және кескіннің негізгі тақырыбы Табиғат болатын жеке жұмыс.
Перспектива	заттардың пішіндері мен өлшемдерінің және олардың бояуларының қашықтықтан айқын өзгеруі; адамның көзімен кеңістіктегі формаларды қабылдаудың ерекшеліктері мен заңдылықтарын зерттейтін және осы формалардың жазықтықта бейнелену заңдылықтарын белгілейтін ғылым. Перспективалық заңдарды қолдану заттарды нақты кеңістікте көргендей бейнелеуге көмектеседі. Сызықтық Перспектива объектілердің пішіндерінің, олардың өлшемдері мен пропорцияларының оптикалық бұрмалануын анықтайды, олардың перспективалық қысқаруынан туындайды. Көркемдік тәжірибеде перспективалық байқау деп аталатын нәрсе кең таралған, яғни.объектілердің барлық түрлерін "көзге" бейнелеу. Әуе перспективасы бақылаушы мен объект арасындағы жарық-ауа қабатының ұлғаюына байланысты бақылаушының көзінен табиғаттың алыстауына байланысты туындайтын заттардың түсінің, контурының және жарықтандыру дәрежесінің өзгеруін анықтайды. Кеңістіктік жоспарлар-табиғатты бақылау кезінде кеңістіктің шартты түрде бөлінген учаскелері әр түрлі қашықтықта орналасқан.
Пропорция	бөлшектердің өлшемі, бөліктердің өлшемдерінің бір-біріне және бүтінге қатынасы. Бейнелеу өнерінде пропорциялар әр түрлі. Суретші әртүрлі пропорциялармен айналысады. Олар фигуралар мен заттардың пішіндерінің құрылысын ғана емес, сонымен қатар шығармалардың композициялық құрылысын да анықтайды. Оған парақ жазықтығының тиісті форматын табу, кескін өлшемдерінің фонға қатынасы, массалардың, топтардың, пішіндердің бір-біріне қатынасы және т. б.
Рефлекс	кескіндемеде онымен көршілес бетіндегі қатты жарықтандырылған заттың түсінің көлеңкесі. Түс

	рефлекстері жарық сәулелерінің қоршаған заттардан шағылысуы нәтижесінде пайда болады; суретте жарықтың бір заттың бетінен екіншісінің көлеңкелі бөлігінде шағылысуы.
Сурет	графикалық құралдардың көмегімен қолмен орындалатын кез-келген сурет: контур сызығы, штрих, дақ. Суреттегі осы құралдардың әртүрлі комбинациялары пластикалық модельдеуге, тональды және хиароскуро эффектілеріне қол жеткізеді. Сурет, әдетте, бір түсте немесе әртүрлі түстерді азды-көпті органикалық қолданумен жасалады.
Жарық	бейнелеу өнерінде хиароскуро элементі. Табиғатта да, өнер туындыларында да бұл термин беттің ең жарықтандырылған бөліктерін белгілеуге қызмет етеді.
Жеңілдік	хиароскуроға қатысты термин; кескіндемеде - түстің жарықпен қанығу дәрежесі, басқа іргелес түс реңктеріне қатысты түстің салыстырмалы дәрежесі; графикада – оның жанында орналасқан басқа тонға қатысты бір реңктің жеңілдік дәрежесі.
Пішін	кескін орындалатын жазықтықтың пішіні (тікбұрышты, сопақша, дөңгелек – рондо және т.б.). Бұл оның жалпы контурына және биіктіктің еніне қатынасына байланысты. Пішінді таңдау шығармада көрсетілген мазмұн мен көңіл-күйге байланысты. Кескіндеме форматы әрқашан кескіннің құрамына сәйкес келуі керек. Бұл шығарманың бейнелі құрылымы үшін өте маңызды.
Көркемдік құралдар	суретшінің шығарманың мазмұнын білдіру үшін қолданатын барлық бейнелеу элементтері мен көркемдік әдістері. Оларға мыналар жатады: композиция, перспектива, пропорциялар, хиароскуро, түс, штрих, текстура және т. б.
Түсі	кескіндемедегі негізгі көркемдік құралдардың бірі. Кескіндемедегі объективті әлемнің, табиғаттың әртүрлі қасиеттері мен ерекшеліктерінің бейнесі түс пен түс реңктерінің қатынастары арқылы беріледі. Түстің негізгі қасиеттеріне мыналар жатады: түс реңі – түстің спектрдің басқа түстерінен (қызыл, көк, сары және т.б.) ерекшелену ерекшелігі; жарық күші (ашық және қою түстер); қанықтылық (түс қарқындылығы). Бояулардағы түстердің қанықтылығы оны акварельде – сумен, темперамент, гуашь және майлы бояуларда – ақ түспен сұйылту нәтижесінде өзгеруі мүмкін. Кескіндемедегі түс жылы және суық түстер мен олардың реңктерінің қарым-қатынасына негізделген басқа түстермен өзара

	<p>әрекеттеседі. Табиғаттағы және кескіндемедегі суық түс идеясы мұздың, қардың әсерімен, ал жылы түс – отпен, күн сәулесімен және т.б. байланысты. Жақын жерде орналасқан қосымша түстер бір-бірін күшейтеді. Сол түс</p>
Түс жергілікті	<p>бұл рефлекстер мен контрасттардың өзара әрекеттесуін ескермей, жарықтандырудың әсерін ескермейтін немесе оны шектеулі түрде қарастыратын бояу, тек жарықтандырылған және күңгірт бөліктерге бөлу. Осыған байланысты жергілікті түстер әрқашан біршама шартты. Жергілікті түс-жалпақ, түрлі-түсті дақ.</p>
Тұтастық	<p>көркем және бейнелі экспрессивтілікке ықпал ететін өнер туындысының қажетті маңызды сапасы. Кескіннің тұтастығы оның әртүрлі бөліктерінің бір – біріне сәйкес келуінде, жеке – Жалпы, екінші – негізгі, бөліктерге (бөлшектерге) - тұтастыққа бағынуында, сондай-ақ орындау әдістерінің бірлігінде жатыр.</p>
Жанасу	<p>суреттегі бейнелеу құралдарының бірі. Әрбір жанасу қолдың бір қимылымен сызылған сызықты білдіреді. Штрихпен жұмыс істеу әдістері әртүрлі. Әр түрлі бағытта орналастырылған әр түрлі ұзындықтағы, күш пен жиіліктегі соққылар қолданылады. Сонымен қатар, жұмыстың сипатына байланысты соққылар жеке сызықтар түрінде көрінуі немесе қатты даққа айналуы мүмкін.</p>
Эскиз	<p>шығармашылық дизайнның ең жақсы көрінісін іздеуді көрсететін шығармаға дайындық эскизі. Эскиз әртүрлі техникада жасалуы мүмкін. Кескіндеме, мүсін және т. б. жұмыс барысында суретші әдетте бірнеше эскиздер жасайды. Ең сәтті, оның көзқарасы бойынша, ол болашақта бұрын табылған шешімді дамытып, толықтырады.</p>
Зерттеу	<p>табиғаттан жасалған жұмыс. Көбінесе зерттеу тәуелсіз мағынаға ие. Кейде бұл суретші өзінің кәсіби шеберлігін жетілдіретін және табиғаттың тереңірек және шынайы бейнесін игеретін жаттығу. Зерттеулер шығармаларды жасау кезінде көмекші және дайындық материалы бола алады. Зерттеу арқылы Суретші шығарманың идеясын нақтылайды, бастапқыда жалпыланған түрде жеткізіледі, егжей-тегжейлерді пысықтайды және т. б.</p>

3. Бағдарламаның тақырыбы

№ п/п	Мазмұны	Практикалық сабақтар	Оқытушының Т. А. Ә.
Модуль 1. Сурет			
1.1	Пішіні, көлемі, құрылымы	2	Ордашева Д.Ж.
1.2	Перспектива негіздері	2	Ордашева Д.Ж.
1.3	Пропорциялар және олардың сурет салудағы маңызы	2	Ордашева Д.Ж.
1.4	Композиция	2	Ордашева Д.Ж.
1.5	Геометриялық денелерді салу	2	Ордашева Д.Ж.
1.6	Жарық пен көлеңке Заңы	2	Нарумова М.В.
1.7	Тұрмыстық заттарды салу	2	Ордашева Д.Ж.
1.8	Натюрморттың суреті	2	Ордашева Д.Ж.
1.9	Архитектуралық бөлшектерді салу	2	Нарумова М.В.
Модуль 2. Кескіндеме			
2.1	Тұстану негіздері	2	Захарченков А.В.
2.2	Акварельді кескіндеме техникасы.	2	Захарченков А.В.
2.3	Натюрморт. Реалистік бейненің негізгі заңдылықтары. Кескіндемелік қабылдау және бейнелеу негіздері.	2	Захарченков А.В.
2.4	Көкөністер мен жемістердің түстерін зерттеу.	2	Захарченков А.В.
2.5	Таза және ашық түсті заттардан жасалған қарапайым натюрморт.	4	Захарченков А.В.
2.6	Айқын түсті рефлекстері бар қарапайым натюрморт.	4	Захарченков А.В.
2.7	Негізінен жылы гамманың ашық түсімен ұзақ зерттеу.	4	Нарумова М.В.
2.8	Негізінен Суық гамманың ашық түсімен ұзақ зерттеу.	4	Нарумова М.В.
Модуль 3. Сәндік-қолданбалы өнер			
3.1	Композицияның негізгі заңдары. Композиция түрлері. Композицияның негізгі категориялары.	2	Ордашева М.Ж.
3.2	Түспен және материалдармен жұмыс	2	Ордашева М.Ж.
3.3	Әр түрлі материалдарға сурет	1	Ордашева М.Ж.

	салу		
3.4	Использование различных материалов Әр түрлі материалдарды қолдану	1	Ордашева М.Ж.
Модуль 4. Ғылыми жұмысты құрудың әдістемесі мен принциптері			
4.1	Ғылыми-зерттеу жұмысын құру құрылымы	4	Жүсіпова Д. Ж.
4.2	Ғылыми-зерттеу жұмысын құру принциптері	2	Жүсіпова Д. Ж.
4.3	Ғылыми аппарат. Өзектілігі. Мақсат. Ғылыми-зерттеу жұмысының міндеттері	2	Жүсіпова Д. Ж.
4.4	Ғылыми зерттеулердің ерекшеліктері	2	Нарумова М.В.
4.5	Классификация методов научного исследования. Ғылыми зерттеу әдістерінің жіктелуі.	2	Нарумова М.В.
4.6	Эксперименттік жұмыстың құрылымы және оларды ұйымдастыру. Эксперименттердің түрлері.	4	Нарумова М.В.
4.7	Зерттеу нәтижелерін ресімдеу және тарату және бағалау.	4	Жүсіпова Д. Ж.
4.8	Таңдалған тақырыптарды (мұғалімдердің ғылыми-зерттеу жұмыстарының тақырыптарын) талқылау және рефлексивті талдау	4	Жүсіпова Д. Ж.
	Барлығы:	72 ч	

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты: композиция заңдарына негізделген сурет салу дағдыларын, сондай-ақ сәндік-қолданбалы өнердің шеберлігін игеру процесінде тұлғаның шығармашылық әлеуетін дамыту және зерттеудің ғылыми-тұжырымдамалық аппаратымен жұмыс істей білу.

Тапсырмалар:

- Дұрыс үйрету, заттардың көлемдік формасын көру және оны визуалды жазықтықта беру.
- Түстерді қабылдау дағдыларын дамыту, сондай-ақ түрлі бейнелік қасиеттер мен түс қатынастарының қасиеттерін бейнелеу жазықтығында көркемдік білдіру арқылы беру.

-Импровизацияланған материалдардан сәндік композицияны орындау дағдыларын игеру.

- Ғылыми-тұжырымдамалық зерттеу аппаратымен жұмыс істей білу;

Күтілетін нәтижелер:

Курс аяқталғаннан кейін тыңдаушылар:

Білуі керек:

академиялық суреттің негізгі заңдары, әдістері мен әдістері
академиялық кескіндеменің негізгі заңдары, әдістері мен әдістері
жалпы композицияны құру ережелері;
сәндік-қолданбалы сипаттағы композицияны құру ережелері;
материалтану негіздері.

Білуі керек:

шығармашылық жұмыстарды орындау
жұмыстың композициясын дұрыс орындау;
көркем образды білдіру құралдарын табу;
өз жұмысында қол жетімді материалды пайдалану;
өз бетінше жаңа композициялар жасау;
бұйымдарды орындау үшін материалды таңдап, оны жұмысқа дайындаңыз;
бұйымдарды рәсімдеу.

Дағдылары болуы керек:

бейнелеу қызметінің негіздерін меңгеру,
нақты көркемдік міндеттерді шешу үшін қажетті деңгейде қосымша бейнелеу
материалдарымен жұмыс жасау
жеке өсу үшін Заманауи көркемдік-ақпараттық технологияларды қолдану.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Модуль 1. Сурет.

Академиялық сурет салудың негізгі ұғымдарын игеру оқу сызбасы және оны дамытудың әдістемелік реттілігі. Академиялық сурет салудың практикалық дағдыларын игеру. Сызықтық және әуе перспективасының заңдары туралы негізгі мәліметтер және оларды суретте қолдану. Форманың құрылымдық негізі туралы түсінік. Сызықтық-конструктивті құрылыстың тұжырымдамасы.

Модуль 2. Кескіндеме.

Гүлдердің қасиеттері. Түс дөңгелегі. Бастапқы түстер. Қосымша түстер. Қарама-қарсы түстер. Түсті шеңбердің суық және жылу секторлары. Материалдар. Акварель бояуының негізгі техникалық әдістері. Толтыру. Жуу. Лессинг. Алла прима. Шикі бойынша. Акварель қағазының түрлері. Акварель щеткалары. Түстердің хроматикалық және ахроматикалық топтары. Түсті тон, қанықтылық, Жарық туралы түсінік. Байланысты түстер топтары. Акварель бояуының негізгі кезеңдері. Түрлі-түсті контрастты қосылыстарды қолдану. Түс модификациясы. Спектрлік шеңбердің аралық түстерінің шексіз жиынтығы.

Күн позициясының әртүрлі уақыттарындағы объектілерді бейнелеу ерекшеліктері. Судағы шағылысу. Көлем Елесі. Натюрморт. Зерттеу.

Модуль 3. Сәндік-қолданбалы өнер.

Контраст және ұқсастық. Композициялық орталық. Композициялық орталықты бөлектеу тәсілдері. Композициядағы тепе-теңдік. Композициядағы ритм. Статикалық және динамикалық композициялар жасау үшін қолданылатын құралдар мен әдістер. Композициялық схема. Алтын қатынас ұғымы. Композицияны құру бойынша жұмыс. Сәндеу. Сәндік композициядағы сәндеу. Сәндеу кезеңдері. DPI орындаудың әртүрлі әдістері.

Модуль 4. Ғылыми жұмысты құрудың әдістемесі мен принциптері.

Ғылыми-зерттеу жұмысын құру құрылымы. Ғылыми-зерттеу жұмысын құру принциптері. Ғылыми аппарат. Өзектілігі. Мақсат. Ғылыми - зерттеу жұмысының міндеттері. Ғылыми зерттеулердің ерекшеліктері. Ғылыми зерттеу әдістерінің жіктелуі. Эксперименттік жұмыстың құрылымы және оларды ұйымдастыру. Эксперименттердің түрлері. Зерттеу нәтижелерін ресімдеу және тарату және бағалау. Таңдалған тақырыптарды (практика) талқылау және рефлексивті талдау (мұғалімдердің ғылыми-зерттеу жұмыстарының тақырыптары).

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Педагогтердің біліктілігін арттыру курстары екі аптаның ішінде 72 сағатқа созылатын күндізгі оқу режимінде ұйымдастырылады.

Білім беру процесін ұйымдастыру кезінде тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау мақсатында: өзіндік жұмыс, мұғалімдердің шығармашылық жұмыстары, ғылыми жұмысты қорғау жүргізіледі.

Білім беру процесі мыналарды қамтиды:

- дәріс сабақтары;
- практикалық сабақтар;
- тыңдаушының өзіндік жұмысы;
- бейне сабақтар;
- шығармашылық көру нысанында аралық және қорытынды аттестаттау.

Ересек аудиторияның ерекшелігін ескере отырып, тыңдаушыларға оқу барысында логикалық қорытынды жасауға, мазмұнды өз тәжірибесіне бейімдеуге және практикалық сабақтар мен аудиториядан тыс өзіндік жұмыс жағдайында алған дағдыларын сынақтан өткізуге мүмкіндік беріледі.

Бағдарламаны біліктілікті арттырудың құзыреттілік моделіне бағдарлау қазіргі заманғы білім беру қашықтықтан оқыту технологияларын пайдалану арқылы қол жеткізілетін іс-әрекеттік тәсілді көздейді.

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Курстың бағдарламасы әр тыңдаушыға келісу және жеке көзқарас қағидаттарын ескере отырып, іс-әрекетке, құзыреттілікке, сараланған тәсілдерге негізделген.

Оқытуды құру принциптері:

- оқытудың жүйелілігі;
- оқытудың интерактивтілігі;
- оқыту мазмұнының Педагогтің кәсіби құзыреттілігін дамыту саласындағы өзекті мәселелерге сәйкестігі;
- оқу материалының ақпараттық динамикасы;
- тәжірибеге бағдарлану;
- зерттелетін материалдың кейінгі педагогикалық қызметпен байланысы;
- тыңдаушыға бағдарлану.

Оқу материалын игеру бойынша тапсырмалар:

- шығармашылық тапсырмалар;
- көрмелер;
- оқу-әдістемелік материалдар;
- шығармашылық көріністер.

Оқу процесінде келесі әдістер қолданылады:

- топтарда жұмыс істеу;
- пікірталас;
- жеке жұмыс;
- жұмыс нәтижелерін көпшілік алдында таныстыру.

Тыңдаушыларға оқу-әдістемелік материалдар (Оқу құралдары, практикумдар, мерзімді басылымдар, үлестірме материалдар, заттай материалдар, нормативтік құжаттама және т.б.) ұсынылады.

8. Оқу нәтижелерін бағалау

Тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау сабақтарды өткізу процесінде де, ағымдағы бағалау түрінде де, курсты аяқтағаннан кейін де оның мақсаты, міндеті және күтілетін нәтижелері негізінде презентациямен шығармашылық көріністер түрінде жүргізіледі. Мұғалімдердің біліктілігін арттырудың бұл бағдарламасы негізінен оқыту мақсатын көздейді, сондықтан сабақтарды өткізу барысында оқыту нәтижелеріне ағымдағы бақылау жүзеге асырылады. Аралық бақылау шығармашылық тапсырмаларды орындау түрінде білім мен дағдыларды түзету үшін жүргізіледі. Тапсырмаларды орындау кезінде тыңдаушыларға топтық нысанда да, жеке сұраулар бойынша да кеңес беру қамтамасыз етіледі. Бақылау бағалау презентациямен шығармашылық көруді қорғау түрінде жүзеге асырылады.

9. Курстан кейінгі сүйемелдеу

Курстан кейінгі сүйемелдеу орта білім беру ұйымдарымен ынтымақтастық шеңберінде Зумдағы конференциялар, семинарлар, дөңгелек үстелдер, шығармашылық көрмелер және т.б. түрінде өткізіледі. Сонымен қатар, тыңдаушылар әр түрлі мәселелер бойынша кеңес алу үшін кафедраға оқытушыларға жүгіне алады.

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

1. Жалпы білім беретін мектептің 5-9 сынып оқушыларына арналған оқулықтар Алимсаева и. А., Развенкова и. А., Якупова О. С., Лосенко Е. Е., Велкер Е. Е. келешек баспасы-2030, 2017 жыл 108 бет.
2. Үлгілік оқу бағдарламасы білім алушыларға арналған "Көркем еңбек" оқу пәні бойынша 0-4 сыныпты тірек-қимыл аппаратының бұзылуымен 2020 жылғы "5" ақпандағы № 51 жаңартылған мазмұндағы бастауыш білім беру.
3. 2017 жылғы" 25 "қазандағы № 545 5-9 сыныптарға арналған" Көркем еңбек " оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м. а. бұйрығына 21-қосымша.
4. Баммес Г. Адамның бейнесі
5. Ли Н. Г. Сурет. Оқу академиялық сурет негіздері: оқулық. - М.: Эксмо, 2005. - 480 б.
6. Немере Ағасы В. С. Сурет Салу. Эскиздер мен эскиздер: оқу. студенттерге арналған нұсқаулық. жоғары оқу орындарының профессор / В.С. Кузин. - 2-ші басылым., өшіріңіз. - М.: "Академия" баспа орталығы, 2013. — 232 б.
7. Хогарт Б. жарық пен көлеңке ойыны: оқу құралы. – Тула: "Родничок" баспасы: "АСТ баспасы" ЖШС, 2001 ж. - 152 б.
8. Раупова, Н.А. Көркем еңбек: мектеп.- Алматы: Атамұра, 2017.- 127 б.
9. Тулегенова, К.Р. Қолөнер-өшпес мұра : көмекші оқу құралы .- Алматы: TechSmith, 2018.- 182 б.
10. Сәпиев, Ә.С. Академиялық сурет: оқу құралы / Ә.С. Сәпиев; Ө.Сұлтангазин ат.ҚМПУ.- Қостанай: Ө.Сұлтанғаазин ат.ҚМПУ, 2019.- 91б.: суретті.
11. Асанова, Б. Рисунок и графика : учеб. / Б. Асанова, А. Жаксыбергенов, С. Данилушкина; МОН РК.- 3-е изд., стер.- Астана: Фолиант, 2017.- 360с.
12. Жусупова, Д.Ж. Использование техник рисования на уроках изобразительного искусства - Костанай: КГПИ, 2016.- 119 с.
13. Д.Ж. Жусупова Бакалавриат 5В01070 «Бейнелеу өнері және сызу» 6В01403 «Визуалды өнер, көркем еңбек, графика және жобалау» мамандығы студенттеріне арналған оқу құралы; – Костанай: ҚМПУ 2020. – 106 б.
14. Білім алушылардың жетістіктеріне жиынтық бағалау жүргізу туралы 5-ші сынып мұғалімдеріне көмек ретінде әдістемелік ұсынымдар. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2017. – 85 б. // Методические рекомендации в

помощь учителям 5-х классов по проведению суммативного оценивания достижения обучающихся – Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2017. – 85 с.

15. Головская Н. И., Резникова Ю. г. Модуль 3: педагогикалық зерттеу әдістері. Ақпараттық блок / / Электрондық ресурс: http://bsu.ru/content/page/1415/hec/golavskaya/module3/3_2.html.

16. Кусайнов г.м., Кагазбаева А. К. және т. б. дидактика негіздері: оқу-әдіс. жәрдемақы. Нұр-сұлтан: "Назарбаев Зияткерлік мектептері" ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2019.

17. Бөкейханова, с. қазіргі заманғы өнер теориясы мен практикасы / contemporary art [Мәтін]: оқу. жәрдемақы / с. Бөкейханова.- Алматы: Ланкар Трейд, 2020.- 166 б.

18. Золотарева, л. р. материалдық мәдениет және дизайн тарихы: оқу. оқу құралы / Л. Р. Золотарева, М. в. Рева, С.А. Кипшаков.- Алматы: TechSmith, 2018.- 300 б.

19. Золотарева, Л. Р. заманауи дизайн: оқу. жоғары оқу орындарына арналған нұсқаулық / Л.Р. Золотарева, С. А. Лебедева.- Алматы: TechSmith, 2018.- 246 б:

Білім беру ресурстары:

<https://twig-bilim.kz> -пәндер бойынша бейне сабақтар

[http://cpm.kz/ru/portal/piggy/?arFilter_2 \[id\]=44393](http://cpm.kz/ru/portal/piggy/?arFilter_2[id]=44393) - "Назарбаев Зияткерлік мектептері"ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығының электрондық әдістемелік қоржыны

<http://www.nabr.kz> - Ұлттық академиялық кітапхана

<http://www.nlr.kz> -Қазақстан Республикасының Ұлттық кітапханасы (ҚРҰБ)

<http://www.rntb.kz> -республикалық ғылыми-техникалық кітапхана (РНТБ)

<http://www.kazneb.kz> -Қазақстан ұлттық электрондық кітапханасы (ҚазҰЭЖ)

<http://www.kstounb.kz> - Қостанай облыстық әмбебап ғылыми кітапханасы. Л.Н. Толстой.

